Berlijn '83
Maandblad / april 1983
65 frank / Nederland: 5 gulden
311

film en televisie

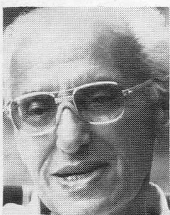
Cukor
Manila
Kortfilms
Dark Crystal
Buurtbiossen

film en televisie

«Het filmberoep geef ik toch ter overweging dat Nederland de avondvullende film niet betoelaagt en dat dit geschiedt via een produktiefonds waarvan hoofdzakelijk producenten, distributeurs en exploitanten deel uitmaken».
Karel Poma

Kyra en Jen in Jim Hensons **Dark Crystal:** onze voorpagina.

George Cukor, overleden maar niet vergeten.

Artikels

John J. Litton, festivaldirecteur van Manila.

Moritz de Hadeln, festivaldirecteur van Berlijn.

Rubrieken

Jacques Tati in **Jour de fête.**

Televisie

MAANDBLAD VAN DE K.F.L. V.Z.W.
Dwarsstraat 9
1030 Brussel
Tel. (02) 217.00.96

HOOFDREDACTEUR
Jean-Pierre Wauters

REDACTIESECRETARIAAT
Ronnie Pede
Dirk Michiels

WERKTEN OOK MEE AAN DIT NUMMER
Georges Adé
Eddy Baertsoen
Kari Bert
Chantal Moens
Freddy Sartor
Karin Seberechts
Hilde Van Gaelen
Gaston Weemaes

DIRECTIE/UITGEVER
Jo Daems
Frans Moeyersoms

REDACTIERAAD
Noël Breuval
Raymond de Condé
Achille Gathy
Jos Horemans
Germain Vandewynckele
Willy Verbestel

ADMINISTRATIE
Rosa Gay

ABONNEMENTENDIENST
Gaby De Roover

PUBLICITEIT
N.V. Securex
Promotie & Communicatie
Kortrijksesteenweg 1104
9820 Gent
Tel. (091) 21.89.46

GRAFIEK & DRUK
Concentra-Grafic,
3500 Hasselt

ABONNEMENTEN
Jaarabonnement:
550 fr.
Buitenland (gewone post):
700 fr.
Buitenland (luchtpost):
550 fr. + port

BANKREKENING
437-6097901-34
Film en Televisie
1030 Brussel

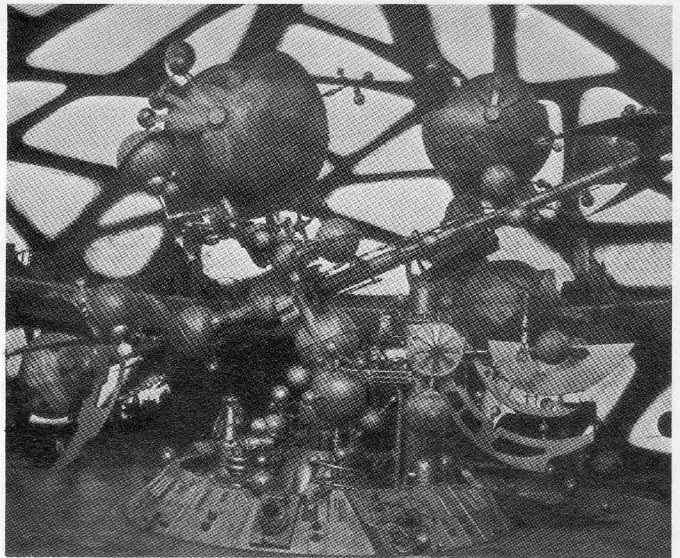
THE DARK CRYSTAL

Golarch, hsilin, yoket khria, vereina, gilyak, cherfas, storax, garodemana, khaipokhiu, iosis, the pbyx... Allemaal namen van vogels en planten uit het Wonderland dat het befaamde Muppets-duo Jim Henson en Frank Oz op een werkelijk sublieme manier tot leven heeft gebracht. Een wereld vol mythologische, Germaanse, magische, Middeleeuwse, Tolkien- en andere sprookjeselementen... waaraan een Jeroen Bosch veel genoegen zou beleefd hebben.

«Het is voor mij een erg persoonlijke film geworden met wandelende bomen, rotsen die kunnen denken en met verscheidene soorten intelligente levende wezens en dieren die nog nooit iemand ergens heeft gezien. **Dark Crystal** is een mystiek verhaaltje van Goed tegen Kwaad; de tocht van de jonge held had echter niet alleen tot doel de orde in de wereld te herstellen, maar dient veeleer gezien als een ongewoon maturiteitsexamen voor hem». (Jim Henson).

De jury van het 11de Festival van de Fantastische Film in Avoriaz kon moeilijk om deze film heen, omwille van zijn uniek karakter is hij nu al een mijlpaal binnen het fantastisch filmgenre. Aan **Dark Crystal**, tot stand gekomen dank zij een ménage à trois van enerzijds het duo Henson-Oz en anderzijds de producent Gary Kurtz (**Star Wars** en **The Empire Strikes Back**) en de Britse illustrator van fantastische sprookjesverhalen Brian Froud, is 5 jaar gewerkt. Twee jaar is er gezwoegd aan de opnamen en een jaar werd uitgetrokken voor de post-realisatie (mixing, montage). Vijf jaar werd aan deze **Dark Crystal** gepolijst en geschaafd, werd er gestudeerd op mime, op schildering, profilering, maquillage, het hanteren (sommige beestjes kunnen tot 16 bewegingen maken) van poppen en marionetten door een ploeg met o.a. acrobaten, dansers, mime-kunstenaars, acteurs om de 150 poppen zo natuurgetrouw én zo levendig mogelijk te laten evolueren. **Dark Crystal** zal in elk geval als een huzarenstuk (een ongelooflijke combinatie van technisch vernuft en ongeëvenaarde verbeeldingskracht) de filmgeschiedenis ingaan.

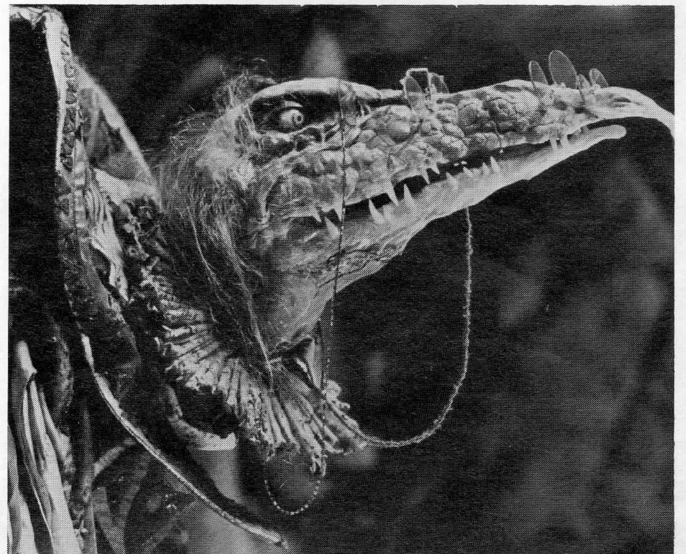
«Gewoonlijk werk je eerst het scenario uit en ga je pas daarna de rest errond uittekenen. Ik wou het anders doen. We planden de film als een serie visuele krachttoeren en verbonden die aan elkaar door een eenvoudige sprookjesvertelling». (Henson).

Zonnestelsel zoals would-be astronome, de eenogige Aughra, het in haar planetarium heeft herschapen.

Vertegenwoordigers van de twee opponenten (door Brian Froud gecreëerd): de goede Aughra en een doorslechte Skeksis.

Een reptielachtige Skeksis wordt door twee vrouwelijke beeldhouwers «karakter» gegeven.

Gelfling Jen en zijn geestelijke vader Jim Henson.
Gelfling Jen, de oude urRu-meester en de «dark crystal».

Een prachtig geïllustreerd mythologisch poppensprookje dat als een lust voor oog en oor voorbijtrekt.

Dark Crystal heeft een klassiek gegeven (terwijl de goeden, de Mystics, het opnemen tegen de slechten, de Skeksis, voelen twee Koningskinderen (!) zich geroepen om het Universum te redden en de Waarheid te laten overwinnen) zodat je als kijker des te meer aandacht kan schenken aan de soms veel leukere nevenintriges en -gebeurtenissen. De kamerheer van de Skeksis valt in ongenade na een poging om de gestorven keizer op te volgen. Zijn kleren worden afgerukt en hij blijft diep vernederd achter... als een illustratie bij het gezegde dat «de kleren de keizer maken». En in een soort Middeleeuwse herberg waar een heus folkrockorkestje doende is, wordt door de smurfachtige Podlings naar hartelust gedanst en geswingd. Intussen is aan ons oog en oor een prachtig universum voorbijgetrokken: planten en bomen kunnen spreken, het water murmelt een wijsje, bergen en rotsen kunnen zich verplaatsen en in een weelderig aangeklede jungle is elk bosje of moeras even wonderlijk en sympathiek als verraderlijk en mysterieus. Tot in het kleinste detail én in een flamboyante stijl is elk element in het barokke geheel vorm gegeven. Hensons optie «a fantasy in a new style» is zeker niet onder de verwachtingen gebleven, al zullen velen misschien een spektaculairder verhaal verwachten!
Gelukkig is dat er niet van gekomen en is het mogelijk gemaakt de poppen te laten «spreken», te laten karakteriseren door de manier van aankleding. Zelfs elke boom schijnt zijn karakter te hebben.

Het verhaal van **Dark Crystal** wordt gestroomlijnd door een 5-tal hoofdfiguren. De Mystics, filosofisch aangelegde, brave vertegenwoordigers van de urRu-stam uit de Stenenvallei, dienen het op te nemen tegen de Skeksis, hagedisachtigen met de kop van een gier en nog slechter dan slecht; ze houden zich jong door het drinken van levenssap, afgetapt van gevangen genomen Gelflings en Podlings. De Gelflings zijn aan elfen verwante wezens op wier gezichtje de onschuld zo te lezen staat en die het dichtst bij de mensen staan. («Ik heb geen vleugels», repliceert Jen half verontwaardigd wanneer zijn gezellin Kira vliegend kan ontkomen. «Natuurlijk niet, antwoordt ze, jij bent een jongen!»). En wat te denken van Fizzgig, het pluche lievelingsbeestje van Kira, de goedaardige Aughra, een mythologische heks, in alles de extreme tegenpool van miss Piggy; de Garthim, kreeftachtige robotploeg door wiens ogen de Skeksis vanuit het kasteel alles zien.
Dark Crystal mag dan uiteindelijk als bizar sprookje stuk breken, intussen hebben we wel mogen genieten van een amusante kijk op onze wereld. ■

Freddy Sartor

Regie: Jim Henson en Frank Oz / Scenario: David Odell, naar een verhaal van Jim Henson / Fotografie: Oswald Morris, kleuren / Muziek: Trevor Jones / Stemgevers: Jim Henson (Jen), Frank Oz (Aughra en de Kamerheer van de Skeksis), Kathryn Mullen (Kira), Dave Goelz (Fizzgig) e.v.a. / Produktie: Jim Henson en Gary Kurtz / Groot-Brittannië, 1982 / 94 minuten / Verhuurder: U.I.P.